משרד החקלאות ופיתוח הכפר
MINISTRY OF AGRICULTURE & RURAL DEVELOPMENT
وزارة الزراعة وتطوير القرية

תיירון

עלון אלקטרוני
לענייני תיירות חקלאית וכפרית

TAYARON – Newsletter for Agritourism

מופק ע"י משרד החקלאות ופיתוח הכפר,
הרשות לתכנון ושה"מ

אלול תשפ"א
אוגוסט 2021

גיליון מספר 34

תוכן העניינים

מ"תיירון לתיירון" - אירועים ופעילויות בתיירות הכפרית	שי דותן	6
מידע על אירועים ואטרקציות במרחב הכפרי		10
הצטרפות למאגר האטרקציות של תיירות חקלאית/כפרית		11
"סוד הפלא הקיבוצי" – מוזאון פתוח לתולדות הקיבוץ בכפר מסריק	עינת הרשקו	12
אילות מרקט – תמונות מספרות	עליזה ז'זק	17
תיירות במושב כנף	שי דותן	19
פרויקט בתהליך	ברכה גל	24
מבית המשפט: אחריות של מארגן טיול לנזקי המטילים	עו"ד איתן מימוני	26
הכרות עם הגנים הבוטניים והפעם חוות הנוי בעמק חפר	אביגיל הלר	29
קישורים לנעשה בעולם	ברכה גל	31

חברי המערכת

ברכה גל, מנהלת תחום כלכלת הייצור, שה"מ;

ניבה גרינברג, מנהלת תחום תמיכות והתקשרויות, הרשות לתכנון;

עליזה זז'ק, מרכזת בכירה פרסומים, האגף למחקר כלכלה ואסטרטגיה;

שי דותן, מנהל תחום בכיר כלכלה כפרית ותיירות, הרשות לתכנון

עריכה גרפית: **לובה קמנצקי**; עריכה לשונית: **עדי סלוניקו**

אנו מודים לחברת המערכת **ד"ר טל שקולניק**, ממ"ר מטה בקר לחלב, שה"מ שפרשה מעבודתה במשרד על תרומת לתיירון ומאחלים לה הצלחה בדרכה החדשה.

קוראים יקרים,

נשמח לקבל כתבות, מידע על אירועים, רעיונות חדשים, הצעות, הערות והארות.

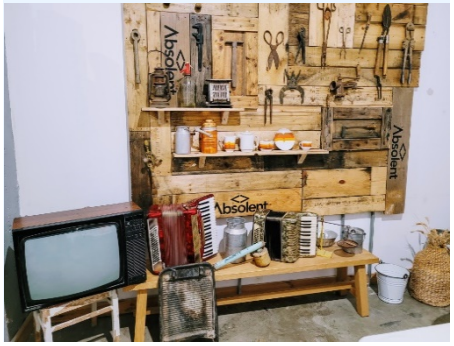
את החומר יש להעביר לניבה גרינברג: nivag@moag.gov.il

חזרה לתוכן העניינים

ושוב אתכם בגיליון ה-34 של ה"תיירון"

קיץ, חם, אנחנו נשארים בארץ ונופשים במרחב הכפרי.
בגיליון זה לקריאתכם מקצת מהדברים שקורים בתיירות במרחב הכפרי.

עינת הרשקו, בעלת האתר "אלטר-נע-טיבה - תיירות אחרת", כותבת על "סוד הפלא הקיבוצי" בכפר מסריק.

על אילות מרקט, שוק איכרים לשיווק ישיר של פירות ירקות ועוד כותבת עליזה זז'ק

שי דותן מספר על חלק מההצע התיירותי במושב כנף שברמת הגולן

צילום: ohad omesi photography

ברכה גל מספרת על פרויקט של פיתוח מיזם תיירותי בתהליך.

חזרה לתוכן העניינים

ובמדורים הקבועים:
עו"ד מימוני כתב הפעם על אחריות של מארגן טיול לנזקי מטילים.
במדור של אביגיל הלר על הגנים הבוטנים בישראל, הפעם על חוות הנוי בעמק חפר.
אנו מסיימים כבכל גיליון בקישורים: מצרפת ומארגון התיירות העולמי.

קריאה מהנה.

אנו מאחלים לכל הקוראות והקוראים
שנה טובה ומאושרת
שנה בריאה ויציאה מהירה מהקורונה
שנת תיירות משגשגת

חזרה לתוכן העניינים

מ"תיירון לתיירון"

אירועים ופעילויות בתיירות הכפרית

כתב וצילם: שי דותן

אנו נמצאים בתקופה מאתגרת של אי ודאות, לרבים לא ברור מה ילד יום. היציאה מהקורונה בארץ תודות לחיסון, יחד עם התמשכות הקורונה בחלק ממדינות העולם הביאו לפריחה בתיירות הפנים. יחד עם זה אנו מאוימים ע"י הוריאנט ההודי והתחלואה עולה וקשה לתכנן לטווח רחוק. הציבור מגיע לכל חדר פנוי ומסתער על האטרקציות במרחב הכפרי. אך אנו חייבים לדעת שלא לעולם חוסן, התחרות עם התיירות היוצאת בדילים זולים היא מעבר לפינה ויש לשמור על הרמה של האתרים ולתת שירות טוב לפחות כמו בחו"ל אם לא יותר.

ובתוך כך באמצע חודש יוני הושבעה ההמשלה החדשה, ואוישו תפקידי השרים. אנו מברכים את שר החקלאות ופיתוח הכפר והשר לפיתוח הפריפריה הנגב והגליל, עודד פורר ואת שר התיירות יואל רזבוזוב בכניסתם לתפקיד. ברכות גם למנכ"לית משרד החקלאות ופיתוח הכפר עו"ד נעמה קאופמן-פס. אנו תקווה שפיתוח התיירות במרחב הכפרי על האתגרים הרבים שהוא דורש לא יהיה סרח עודף בפעילותם.

חזרה לתוכן העניינים

מ"תיירון לתיירון"

ההתעוררות בתיירות הפנים והדרישה ליציאה למרחב הכפרי מתבטאת גם בפעילויות המעטפת ליזמים שנעשות ע"י המועצות האזוריות ועמותות התיירות. במועצה האזורית עמק חפר יזמו כנס תיירנים בו ציינו ראשת המועצה ד"ר גלית שאול ומ"מ ראשת המועצה חיזקי סיבק את מחויבות המועצה לפיתוח התיירות בעמק חפר.

במועצה האזורית מטה יהודה חגגו את פסטיבל האוכל הכפרי *לעת ערב*

פורום מנהלי עמותות ומחלקות תיירות במרחב הכפרי קיים סיור מאלף בעמותת שפלת יהודה. הפורום ביקר בשמן יוגב בכפר אחים, חוות ההיביסקוס בכפר ורבורג וברפת של איתי בניר בנים. שלושת המיזמים בהם ביקרנו, ייצגו את האתגרים והחסמים של יזם שמקים עסק של חקלאות תיירותית במרחב הכפרי. בכל המיזמים חווית הסיפור האישי היא בסיס חשוב של המיזם.

חזרה לתוכן העניינים

מ"תיירון לתיירון"

חלק חשוב בהתפתחות התיירות במרחב הכפרי הוא התבססות על עסקים של עיבוד ראשוני של תוצרת חקלאית דוגמת יקבים, בתי בד, מגבנות, ייצור ריבות ועוד. עיבוד כזה משאיר חלק גדול יותר של שרשרת הערך בידי החקלאי, מאפשר מכירה ישירה במשק והסבר על תהליכי הגידול והייצור.
כל תהליך של ייצור מזון מחויב ברישיון יצרן של משרד הבריאות.
בנושא זה אנו מקימים שיתוף פעולה פורה עם שרות המזון הארצי במשרד הבריאות ויחד פעלנו למסמך גמישות בדרישות ליקבים קטנים. הרעיון בבסיס ההקלות הוא להקל בדרישות מעסקים קטנים בלי לפגוע בבריאות הציבור.
שי חן, מתאם פיקוח ארצי בשרות המזון הארצי המשיך את המהלך ולהערות הציבור פורסמו טיוטות של מסמכי גמישות למספר סוגים של מפעלי מזון.

- מחלבות קטנות.
- גלידריות.
- מפעלים קטנים לאריזת דבש.
- מפעלים קטנים למילוי שמן זית.

המוטו שתבע שי חן לפעולה זו: "הלוואי שנצליח ביחד לאפשר לחקלאים ויצרנים גדולים עם עסקים קטנים לייצר מזון מקורי (אותנטי) מבלי להתפשר על בטיחותו"

ניתן לראות טיוטות מסמכי הגמישות בקישור הבא:
https://www.health.gov.il/Subjects/FoodAndNutrition/food/FoodProduction/Pages/default.aspx

במסמך מופיע מייל להערות הציבור וניתן להעיר וגם לברך על היוזמה עד 31/08/31.

חזרה לתוכן העניינים

מ"תיירון לתיירון"

זהו הגיליון האחרון של התיירון שאני עורך.

בסוף חודש אוגוסט אני פורש לגמלאות אחרי כ 30 שנות שרות במשרד החקלאות ופיתוח הכפר. שרתתי את החקלאים בתפקידים שונים החל ממדריך לגידול עגבניות בבתי צמיחה, בזמן שהאתגר היה להכשיר החקלאים ליצא 10,000 טון עגבניות לאירופה ולארה"ב, מדריך לגידול אגוזי אדמה, רפרנט לגידול תות שדה בבתי צמיחה ומדריך מקצועי ראשי לעגבניות מאכל, כל אלה בשרות ההדרכה והמקצוע (שה"מ) שמספק הדרכה ציבורית לחקלאים ומהווה חולית הקישור בין המחקר והחקלאי.

לאחר שתיים עשרה שנים בשה"מ שרתתי חמש שנים כראש תחום מים ותשתיות ברשות לתכנון, בשנים הקשות של קיצוצים במכסות המים. לאחר שנבחרתי לרכז את נושא התיירות במשרד מוניתי ע"י השר גם כרשות המוסמכת לחוק ההתיישבות. חמש שנים ביצעתי את שתי המשימות במקביל עד שהתאפשר לי להקדיש את כל זמני לפיתוח התיירות במרחב הכפרי.

שמחתי להיות חלק מקבוצת האנשים שמקדמים את התיירות במרחב הכפרי. זו תיירות המתבססת על החקלאות ועל הייחוד של הכפר (מושב, קיבוץ, מושבה, כפר ערבי, בית ספר חקלאי) והיא ענף כלכלי נוסף ולעיתים קריטי בקיום המשקים החקלאיים. התיירות הינה מנוע צמיחה כלכלי למרחב הכפרי ומאפשרת לתושבים רבים תעסוקה בישובים.

אין ספק שבשנים האחרונות, ותקופת הקורונה נתנה לכך דחיפה, יש התעניינות רבה ביציאה למרחב הכפרי לנופש וכפועל יוצא לכך יש שפע של יוזמות לפיתוח מיזמי תיירות. יזמים נחושים בסיוע מחלקות התיירות במועצות ובעמותות התיירות רצים קדימה. האתגרים רבים ומיזמים רבים עדיין אינם מוסדרים סטטוטורית.

אני רואה חשיבות רבה בפעילות משותפת עם משרדי ממשלה נוספים, דוגמת שיתוף הפעולה שלנו עם משרד הבריאות, על מנת לקדם את פיתוח התיירות במרחב הכפרי ולהתגבר על האתגרים.

התיירות הכפרית והחקלאית היא ענף כלכלי משגשג במרחב הכפרי ששומר על המשך קיום החקלאות וחושף אותה ואת הישגיה ויתרונותיה לקהל הרחב.

מאחל לכל העוסקים בענף המשך עשיה ופעילות לקידום התיירות במרחב הכפרי.

חזרה לתוכן העניינים

מידע על אירועים ואטרקציות במרחב הכפרי

- go.galil.gov.il - הרשות לפיתוח הגליל
- www.gonegev.co.il - הרשות לפיתוח הנגב
- www.touryoav.org.il - עמותת תיירות שפלת יהודה
- http://tour-yehuda.org.il - מטה יהודה
- www.goarava.co.il - ערבה תיכונה
- www. gobinyamin.org.il - חבל בנימין
- www.carmelim.org.il - כרמלים
- www.aravaway.co.il - חבל אילות

התוכן והאירועים המוזכרים באתרים שלעיל אינם באחריות משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

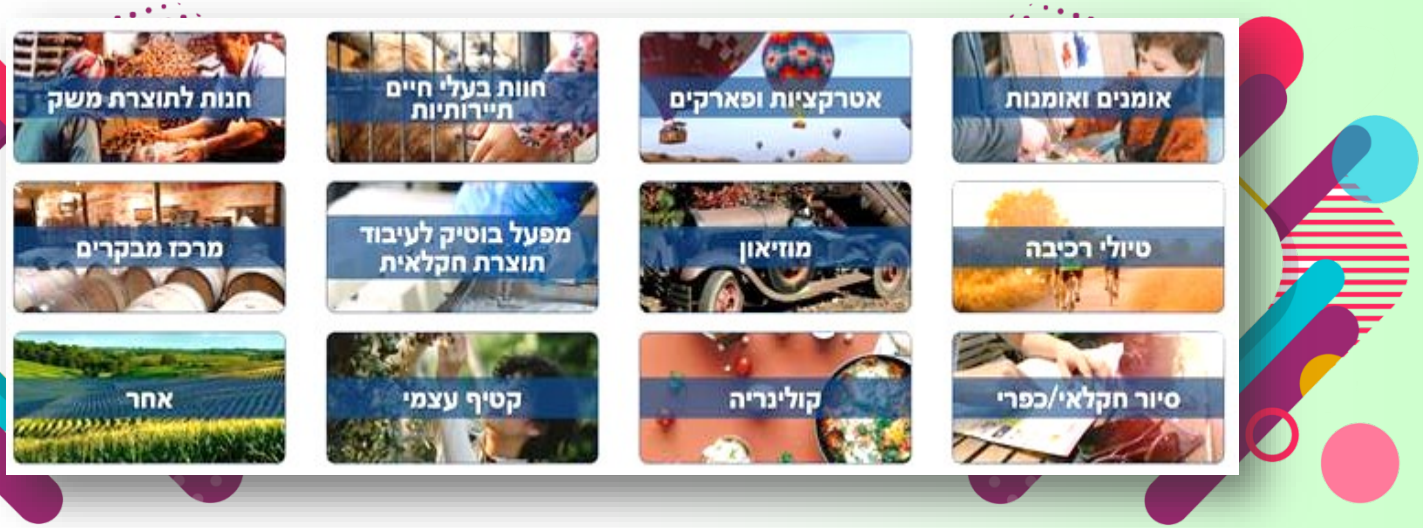
חזרה לתוכן העניינים

הצטרפות למאגר האטרקציות של תיירות חקלאית וכפרית

מוזמנים להצטרף למאגר האטרקציות של תיירות חקלאית וכפרית באתר משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
מלאו את הטופס בקישור המצ"ב ותופיעו במפת האטרקציות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

יש למלא הטופס בדפדפן Google Chromeאו דפדפן Microsoft Edge

https://moag.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=61595283ff5d4d8e8c62fc1be8d0088a

חזרה לתוכן העניינים

"סוד הפלא הקיבוצי" -

מוזיאון פתוח לתולדות הקיבוץ בכפר מסריק

כתבה וצילמה: עינת הרשקו, "אלטר-נע-טיבה - תיירות אחרת"

רקע ברוכים הבאים לקיבוץ "צ'כו־ליטא" - מסע במנהרת הזמן

אני מניחה שלא שמעתם על הקיבוץ הזה. לא, זה אינו קיבוץ חדש שהוקם לאחרונה, גם לא מצפה או התנחלות, ואפילו לא חוות בודדים.
אז מה זה? ואיפה זה?

תחנה ראשונה במנהרת הזמן - שנת 1932

אי שם בשנות השלושים של המאה הקודמת הגיעה קבוצת חלוצים מליטא ומצ'כוסלובקיה בעלייה החמישית לבנות קיבוץ בארץ ישראל. הם בחרו למקם את מושבם באזור פתח תקווה, ובשל מוצאם קראו שמו: "צ'כו־ליטא". משם עברו לבת גלים בחיפה, ולאחר מכן לאזור קריית מוצקין, ואז שינו את שם היישוב ל"משמר זבולון".
בשנת 1940 קיבלה קבוצת החלוצים תגבורת של גרעין פולני, ויחד התמקמו באתר הקבע מצדו המזרחי של כביש חיפה-עכו. מאז נקרא קיבוצם כפר מסריק, על שמו של טומאש מסריק שהיה נשיאה הראשון של צ'כוסלובקיה.
כך, לאחר כמה שנים של שינויי שם ומיקום, מצאו את עצמם החלוצים האירופיים בגליל המערבי, על חלקת אדמה חולית בין חוף הים לביצת נעמן.
משום שחקלאות לא ממש אפשרית בתנאים אלה, לקחו חברי הקיבוץ את אדמת הביצה, ערבבו אותה עם חול הים והקימו את המפעל הקיבוצי הראשון - מפעל לבני נעמן, שבהמשך התפתח גם לתחום הפורצלן ולייצור כלי בית.

חזרה לתוכן העניינים

"סוד הפלא הקיבוצי" -

מוזיאון פתוח לתולדות הקיבוץ בכפר מסריק

אותן לבנים אדומות, שמהן בנויים המבנים, המשמשים עתה כמוזיאון, הן שפרנסו את הקיבוץ באותם ימים קשים של שנות הארבעים. כך, עבדו החלוצים במפעל הלבנים והכלים והחלו לבנות את הקיבוץ, ייבשו ביצות, בנו בתי ילדים, מאפייה וסנדלרייה, חדר אוכל ומגדל מים.
השנים עברו, הקיבוץ גדל והתפתח, אולם בזכות תודעת שימור מפותחת ומשמעותית, על המבנים הראשונים לא ויתרו.
בניגוד לקיבוצים או ליישובים אחרים מתקופת קום המדינה, שלמען הקמת המבנים החדשים הרסו את המבנים שהקימו בתחילת דרכם, בכפר מסריק בחרו בשימור.

תחנה שנייה במנהרת הזמן - שנת 2015

כאן נכנסת לתמונה אפרת פלד שדה, חברת הקיבוץ, שראתה את האוצר הגלום באוסף המבנים האדומים והמתפוררים, ולקחה על עצמה את הפיכתם לאטרקציה תיירותית חווייתית ומרגשת.
אפרת בוגרת תואר שני בפיתוח משאבי תיירות באוניברסיטת חיפה, עוסקת כיום גם בליווי אתרי תיירות ומורשת ובייעוץ בתחום הפיתוח התיירותי.
היא רתמה את חברי הקיבוץ, ויחד עם המועצה לשימור אתרים, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד התרבות, המועצה האזורית מטה אשר וגופים פילנטרופיים שונים, הקימו את המפעל התיירותי על שרידי מבני הלבנים משנות הארבעים.

חזרה לתוכן העניינים

"סוד הפלא הקיבוצי" -

מוזיאון פתוח לתולדות הקיבוץ בכפר מסריק

תיירות יצירתית ובת קיימא - מושגים אקדמיים על קצה המזלג

המושג והתפיסה של **תיירות יצירתית** - **Creative Tourism** משתייכים לעולם התיירות החדש ומייצגים מגמה הולכת וגוברת בעשור האחרון בתחום התיירות הנכנסת והמקומית בעולם כולו. תיירות יצירתית מתבססת על קריטריונים של איכות, מקוריות, חדשנות וקיימות, ובכך מאפשרת גישה בלתי אמצעית לתרבות, לסביבה ולהיסטוריה, וכן מעורבות בחיים האמתיים של המקומיים במרחבים עירוניים וכפריים. תיירות זו מתאפיינת במעבר מהמוחשי לחווייתי; מהתמקדות במבני מורשת, מוזיאונים, מונומנטים, חופים או הרים - לעבר מיקוד בתדמית, בזהות, בסגנון חיים, באווירה ובנרטיב והיצירתיות של היעד והמרחב התיירותי. אחד המרכיבים החשובים ביותר בתיירות היצירתית הוא שהחוויות אופייניות למקום הספציפי שבו הן מתרחשות.
מרכיב משמעותי נוסף הוא פיתוח רשתות המקשרות כחוט השני בין משאבי היצירה, היצרנים והצרכנים הפוטנציאליים.
תיירות יצירתית מתמקדת בפעילות אקטיבית, המעודדת ביטוי עצמי ואינטראקציה מתמדת בין המבקרים לתושבים המקומיים, בהשראת משאבים מקומיים (סביבה ואנשים), ותכנונה ויישומה על ידי המקומיים. ככזאת, מהווה התיירות היצירתית בסיס למינוף ולהתפתחות כלכלית, חברתית ותרבותית מקומית.

ארבעת היסודות של התיירות היצירתית:

1. השתתפות פעילה
2. תהליך למידה ויצירה
3. ביטוי עצמי יצירתי
4. קישור לקהילה המקומית ולמקום.

תיירות זו יוצרת מערכת יחסים בין התיירים לתושבים, הנובעת ומונעת מהתערבבות של שניהם בתרבות המקומית באמצעות השתתפות פעילה בחוויות יצירתיות.
במודע או שלא במודע, מיושמת תיירות זו, הלכה למעשה, במפעל התיירותי "סוד הפלא הקיבוצי" בכפר מסריק. אפרת גייסה את חברי הקיבוץ ויצרה מיזם קהילתי תיירותי, המשלב שפע של אפשרויות בילוי וחוויה.
כך נוצרה חוויה תיירותית מגוונת, שיתופית ובת קיימא, המעניקה לחברי הקיבוץ תחושת גאווה וכר נרחב לשיתופי פעולה, ומאפשרת בניית מאגר חוויות בלתי נדלה.

חזרה לתוכן העניינים

"סוד הפלא הקיבוצי" -
מוזיאון פתוח לתולדות הקיבוץ בכפר מסריק

תחנה אחרונה במנהרת הזמן - 2021

המבנים והשטח הציבורי שמסביבם, שהיוו את מקום הקיבוץ בראשיתו, הם כיום מרכז החוויה הקיבוצית, המספקת למבקר תחושה של מסע בזמן.
סיורים וסדנאות, ביקור במבנים ההיסטוריים, תערוכות חיות, ירידים, גלריות, ולאחרונה גם בית קפה.

מגוון חוויות ופעילויות

באתר התיירות יש כמה מבנים מרכזיים, שבהם מגוון פעילויות וסיורים.
מרכז המבקרים הוא מעין מוזיאון קטן, תצוגה מזוקקת של העבר הקיבוצי. המתחם כולל שני חדרים גדולים, שבהם מוצגים פריטים מתקופות שונות של ההיסטוריה הקיבוצית: מפרימוס ועד מגפי רפתנים, בגדי חלוצים ואפילו אקורדיון. כמו כן, ניתן לערוך בו סדנאות, ישיבות צוות או אירועים משפחתיים.
במבנה הסנדלרייה המקורית של הקיבוץ התחושה היא כי הזמן עצר מלכת, כאילו אברמל'ה הסנדלר רק יצא למנוחת הצהריים, וכבר יחזור. לצד חדר העבודה של הסנדלר, יש חדר נוסף המוקדש ל**גלריה של מוצרי מפעל נעמן**, שהיווה מקור פרנסה עיקרי לחברי הקיבוץ. המוצגים - כוסות וצלחות, כלי הגשה ודקורציה ועוד - כולם נושאים את ההדפסים הנוסטלגיים של 'נעמן פורצלן'.
קרון קפה "צ'כו-ליטא" - במתחם ניצב קרון קפה חדש ועדכני, שמתכתב עם דרישות הזמן והחידושים שהנחיתה עלינו הקורונה. את בית הקפה מתפעלות שלוש נשים מהקיבוץ, והוא פעיל כל השבוע ופתוח לקהל הרחב, גם בלי קשר לביקור במוזיאון.

חזרה לתוכן העניינים

"סוד הפלא הקיבוצי" -
מוזיאון פתוח לתולדות הקיבוץ בכפר מסריק

גלריה לאומנות

בסמוך למתחם החוויה הקיבוצית, בחדר האוכל העבשווי של כפר מסריק, נמצאת "גלריית מוניו" שבה מוצגות תערוכות מתחלפות העוסקות בנושאי חברה וסביבה.
כיום מוצגת בה התערוכה: "מבעד לרעלה ולמסכה", העוסקת בנורמות, בגילוי ובהסתרה; ואוצרותיה הן אפרת פלד שדה ויעל ניצן.

"סוד הפלא הקיבוצי"

אני סבורה שהסוד בחוויה בכפר מסריק טמון בשיתוף הפעולה הפורה והמפרה עם שלל גורמים בקיבוץ. שילוב חברי הקיבוץ במפעל התיירותי מייצר תחושת גאווה מקומית, מספק מקורות פרנסה ואפשרויות ביטוי לחברים, ומנטרל התנגדויות ושאר חסמים, ובנוסף פותח פתח להיותו מגוון ומתאים לקהלים רבים ושונים.
המודולריות של המתחם מאפשרת ליצוק לתוכו כמעט כל סוג של תוכן וחוויה תיירותית, והגמישות הזאת היא המפתח להצלחה.

אתר אינטרנט: https://www.facebook.com/KefarMasarykTouristCenter
נייד: אפרת פלד שדה: 052-5557271, **דוא"ל**: Efratsade@gmail.com

כמה מילים עליי

עינת הרשקו, בעלת האתר "אלטר-נע-טיבה – תיירות אחרת", שבו אני כותבת על תיירות וטיולים בארץ ובעולם מזווית מעט שונה. אני בוגרת תואר שני בניהול ובפיתוח משאבי תיירות של אוניברסיטת חיפה, והאתר שלי משלב מידע אודות מגוון נושאים בתחום התיירות וכן תוכן אקדמי נגיש וברור.
בנוסף, אני מציעה שירותי יצירת תוכן מכמה היבטים: חשיפה ברשת של עסקי תיירות, ייעוץ והכוונה ביצירת תוכן, כתיבת תוכן לעסקי תיירות, סיוע במחקר תיירותי ועוד. מוזמנים להיכנס לאתר ולהתרשם, וכמובן לפנות אליי לעזרה ולסיוע.

אתר אינטרנט: https://www.alter-na-tiva.co.il/
טלפון: 052-3782846
דוא"ל: einat.hershko@gmail.com

חזרה לתוכן העניינים

אילות מרקט

תאונות מספרות

כתבה וצילמה: עליזה זז'ק

15 דקות מאילת בפינה ירוקה וקסומה ממוקם 'אילות מרקט' - שוק איכרים לשיווק ישיר של פירות, ירקות ועוד - תוצרת חקלאית טרייה, איכותית ובמחירים הוגנים.

'אילות מרקט' החל לפעול בשנת 2019. כיום פעיל השוק בימי שישי וניתן לרכוש בו תבשילים מוכנים בחנות שבמקום, לקנות ירקות ופירות, להיפגש עם חברים ולשבת על כוס קפה ומאפה, מיץ או מעדן אחר המוכן מפירות טריים, לנשנש תאנים באווירה קיבוצית פסטורלית ולשכוח מכל השאר...

בבדי לאפשר אספקה ישירה של תוצרת חקלאית צמחית, טרייה ואיכותית מהיצרן לצרכן במחירים סבירים ולצמצם את פער התיווך, נבחן במשרד החקלאות ופיתוח הכפר לפני כחמש שנים נושא השיווק הישיר של תוצרת חקלאית במחירים הנמוכים ממחיר השוק. בעקבות זאת, הוחלט על תמיכה ברשויות מקומיות, אשר יתחייבו להקים שוק איכרים בהתאם לנוהל שהופץ.

חזרה לתוכן העניינים

אילות מרקט

תאונות מספרות

מטרותיו של נוהל התמיכה היו הפחתת מחירי התוצרת החקלאית כפועל יוצא של קיצור שרשרת האספקה וצמצום מרווחי השיווק; הגדלת הצריכה של פירות וירקות מייצור מקומי; פיתוח הזדמנויות חדשות לשיווק ישיר של חוות ומגדלים בשווקים המקומיים; וסיוע ליצרנים חקלאים בודדים הפועלים באופן עצמאי להתאגד תחת פעילותו של שוק איכרים ולהגדיל בכך את היקף קהל היעד.

במשך השנה הקשה שעברה על כולנו פעל השוק באילות, פעם במתכונת של 'אי ירוק' ופעם באופן של משלוחים - הכול לפי ההנחיות שניתנו באותו זמן. השוק משך אליו הן תושבים מהאזור והן תיירים, אשר זכו במקום לחוויה מקומית אותנטית.

לאחר חג השבועות מוקפאת הפעילות בשוק האיכרים באילות למשך תקופת הקיץ, וכאשר ייפתח שוב (לאחר השרב הגדול), נציץ אל המתרחש שם בימי השישי ונפקוד את דוכני חקלאי הערבה ותושבי האזור ואת עמדות המזון של המקומיים.

חזרה לתוכן העניינים

תיירות במושב כנף

מושב כנף שבגולן מציע שילוב של אתרי תיירות מרתקים – קולינריה עבד עתיקות, ושדות לבנדר עבד טבילה באויר

כתב : שי דותן

התייר הישראלי גודש את הגולן בחיפוש אחר מקומות חדשים ומעניינים, ורצוי שיכללו מקור מים צוננים, אוכל משובח, יין איכותי, קצת תוצרת חקלאית, מורשת וארכיאולוגיה וכמובן נופים מרהיבים. את השילוב המוצלח של כל אלו עם קסמו של הגולן אפשר למצוא במושב כנף.

מושב כנף ממוקם בדרום הגולן, בין גמלא העתיקה למושב מעלה גמלא. המושב בנוי על צוק המשקיף לכנרת מדרום-מערב, לצפת ולגליל העליון במערב, ולחרמון בצפון .חוץ מנוף עוצר נשימה, הוא טומן בחובו פינות חמד ועניין רבות.

במושב ומסביבו אתרי תיירות חקלאית, תיירות מורשת ומים, וניתן לבלות בהם כמה שעות .להלן נסקור בקצרה את האתרים הללו, המשלבים תיירות חקלאית, אוכל, שתייה, שכשוך ומורשת.

שדה הלבנדר של לילך ודן אסרף

מרכז המבקרים 'עזיזו' במושב כנף פורח במלוא תפארתו במהלך חודש יוני, אך ניתן לבקר בו במהלך השנה כולה. המטיילים מגיעים לשדה הלבנדר, שם דן מסביר על תהליך הגידול של הלבנדר, כיצד הוא הופך לשמן במזקקה הביתית שלו, על הכוורות הפזורות בשדה ועל הדבורים העומלות על הדבש. במהלך השנה ניתן לרכוש במקום שמנים אתריים סבונים טבעיים, חליטות ושקיות ריח, שמן לבנדר ועוד, הכול מייצור עצמי.

עזיזו לבנדר, צילום עזיזו

טלפון: 050-5871515 (דן).

פייסבוק: https://www.facebook.com/azizolavender/

חזרה לתוכן העניינים

תיירות במושב כנף

מושב כנף שבגולן מציע שילוב של אתרי תיירות מרתקים – קולינריה עבד עתיקות, ושדות לבנדר עבד טבילה במעיין

"סמדר ארט" - סטודיו וגלריה לאומנות הזכוכית - ויטראז', פסיפס ופיוזינג

מקום נוסף המומלץ לביקור הוא הסטודיו של אמנית הוויטראז' סמדר שיאחי - יוצרת, מלמדת, מעבירה סדנאות ומוכרת מתנות זכוכית מקוריות ומפתיעות. סמדר עוסקת בעיקר בעיצוב ובהכנת עבודות פסיפס לבתים פרטיים ולמבני ציבור וביצירת ויטראז' לבתים פרטיים ולבתי כנסת – החל משלב התכנון והשרטוט, דרך הביצוע האומנותי ועד לליווי בשלבי ההתקנה. בסטודיו של סמדר ניתן להתרשם מעבודותיה או ליהנות מסדנה פרטית מעשירה ומהנה.

אתר: https://www.vitraz-art.co.il/
פייסבוק: www.facebook/smadarvitraz
טלפון: 054-9720596

סמדר שיאחי, צילום סטודיו סמדר ארט

יקב סקוריה

יקב סקוריה החל דרכו בשנת 2008 בייצור יינות אדומים מכרמי היקב הממוקמים בתל פארס שבמזרח הגולן.
מתחילת הדרך בעלי היקב והיינים, עופר תורג'מן ועמוס מלניקוב, שאפו לייצר יינות אך ורק מכרמים שהם מעבדים, וכיום הם מייצרים כ-8000 בקבוקים ממגוון זנים אדומים, לבנים ורוזה.
יקב סקוריה הינו בעל היתר כשרות החל משנת הייצור 2016.
אפשרויות הסיור ביקב מגוונות - מטעימות בלבד ועד סיור של כשעתיים להיכרות מעמיקה עם עולם היין והכרם.

אתר: http://www.scoriawinery.com/
פייסבוק: https://www.facebook.com/scoria.winery
טלפון: 050-2277404

חזרה לתוכן העניינים

תיירות במושב כנף

מושב כנף שבגולן מציע שילוב של אתרי תיירות מרתקים – קולינריה עבר עתיקות, ושדות לבנדר עבר טבילה במעיין

ביקור בשרידי בית הכנסת הקדום 'דיר עזיז'

דיר עזיז הוא שמו של כפר ערבי שהוקם על שרידי יישוב יהודי מתקופת התלמוד. ייחודו של דיר עזיז הוא בבית הכנסת המפואר והחריג בהשתמרותו ובמאפייניו שנתגלה בכפר. הגילוי, כמו גילויים ארכיאולוגיים רבים בגולן, נזקף לזכותו של סר לורנס אוליפנט, שתר את הארץ בסוף המאה ה-19. החפירות במקום החלו בסוף שנות ה-90 של המאה הקודמת, ועם גילוי הממצאים הראשונים הבינו ברשות העתיקות שהתגלה כאן משהו יוצא דופן ומיוחד.

מממצאי החפירה, כפי שכתבו דפנה וערן מאיר בספרם "בתי כנסת קדומים ברמת הגולן", עולה שבניית בית הכנסת נעשתה על מדרגה שנחצבה בצלע ההר, והיום אפשר לראות זאת בברור ממגרש החנייה. הבנייה על צלע ההר סייעה לשימור בית הכנסת לאורך השנים במצב טוב יחסית, גם לאחר רעש האדמה הגדול שפקד את הגולן בשנת 749 והחריב יישובים שלמים.

פתח בית הכנסת נקבע בצד מזרח, בשונה מבתי כנסת אחרים בגולן שפתחם נקבע לכיוון ירושלים (דרום). כמו בעין קשתות (אום אל-קנטיר), גם בבית כנסת זה פתח היציאה הוסט מעט הצידה ולא מוקם במרכז הקיר, והחוקרים משערים כי כך השאירו הבונים מקום להיכלית הקודש (ארון קודש מפואר), שאליה פנו המתפללים בזמן התפילה.

בין הממצאים שנתגלו במקום: אבנים ומשקופים מעוטרים, עמודים בשלמותם, רצפת אבני בזלת מושלמת כמעט, מטבעות ברונזה וזהב שנתגלו מתחת לרצפה, כתובות ביוונית, ואחד הממצאים הכי מרגשים - מטמון מטבעות זהב שנתגלה חבוי בתוך אחד הקירות.

בית הכנסת בדיר עזיז צילום חיים בן דוד

חזרה לתוכן העניינים

תיירות במושב כנף

מושב כנף שבגולן מציע שילוב של אתרי תיירות מרתקים – קולינריה עבר עתיקות, ושדות לבנדר עבר טבילה במעיין

כדי לדעת מתי הוקם יישוב או מבנה מסוים, נעזרים במטבעות שהוטמנו מתחת לרצפה. באותם ימים כל קיסר או שליט שעלה לשלטון הנפיק מטבעות עם דיוקנו ולעתים גם עם שמו, מה שבדיעבד עוזר לחוקרים לתארך. מתחת לרצפת בית הכנסת בדיר עזיז התגלו כמה מטבעות ברונזה וזהב, שלאחר ניקיונם, יכלו לקבוע החוקרים כי בית הכנסת נבנה בימיו של הקיסר הביזנטי יוסטיניאנוס, בתחילת המאה השישית לספירה.

המעיין והבריכה בדיר עזיז (מעיין כנף)

סמוך לבית הכנסת העתיק נמצא מעיין דיר עזיז, ששימש את תושבי הכפרים הקדומים במקום. צמוד למעיין הזורם כל השנה, נבנתה בריכה ששופצה על ידי חברי מושב כנף לזכר אשי נוביק, בן המושב שנפל במלחמת לבנון השנייה.

במתחם שלוש בריכות האוגרות את מי המעיין הנובע במקום, וניתן לתצפת משם על נופו המרהיב של נחל כנף. במסגרת הנגשת אתרי תיירות, המועצה האזורית גולן ביצעה עבודות תשתית, שביניהן שופץ גם המעיין והונגש לבעלי מוגבלויות.

הגישה למעיין היא בדרך עפר המתחילה כ-100 מטר לפני שער המושב. שם פונים שמאלה וממשיכים כ-2 קילומטר עד לחניה המסודרת במקום.

הבריכה במעיין דיר עזיז, צילום פז בן דוד

חזרה לתוכן העניינים

תיירות במושב כנף

מושב כנף שבגולן מציע שילוב של אתרי תיירות מרתקים – קולינריה עבר עתיקות, ושדות לבנדר עבר טבילה במעיין

יקב טרה נובה

בשנת 2006 לאחר שגידלו מטעים נשירים ופירות הדר ועסקו בתיירות, החליטו תושבי כנף: אילן מטלון, אדריאן ויינסיחר, גיל שרון ואילן אפריים, להקים יקב בוטיק בשם 'טרה נובה' (אדמה חדשה). מאז אותה שנה גדל והתפתח היקב, השתבחו יינותיו וכיום מייצרים בו כ-10,000 בקבוקים בשנה. במהלך הזמן הוסיפו ייצור שמן זית מזנים שונים. בשנת 2012 נטעו כ- 50 דונם זיתים משני זנים - ארבקינה וקורנייקי - ומהם מפיקים שמן איכותי וטעים.

תוספת משמעותית למוצרי האיכות מבית 'טרה נובה' היא חלקת פירות היער הנמצאת בסמיכות ליקב, שבה 6 דונמים של "יהלומים מן הטבע", גן עדן צבעוני וטעים.

בעלי היקב מספרים בגאווה כי כל מוצרי 'טרה נובה' מיוצרים מהפירות שאותם הם בוצרים, מוסקים וקוטפים מהעצים שאותם שתלו וטיפחו באהבה.

ניתן ליהנות מסיור ומטעימות ביקב וממכירת יינות, שמן זית ופירות יער.

דוא"ל: Terranova.winery@gmail.com
אתר: https://www.terranova-winery.co.il/
פייסבוק: https://www.facebook.com/terranova.winery.golan/
טלפון: 054-3993514

יקב טרנובה, צילום מאתר היקב

חזרה לתוכן העניינים

פרויקט בתהליך

זיו קשי מגן הדרום

כתבה: ברכה גל

בדרך כלל הכתבות ב'תיירון' נוגעות לעסקי תיירות קיימים, אולם לאחרונה חשבנו לתת במה גם לפרויקטים בהתהוות, והפעם נספר על העסק המתחיל להתגבש אצל זיו קשי מגן הדרום. ייתכן שהמידע שיוצג להלן יעניין ויעזור גם לאחרים, השוקלים להשתלב באפיקי התיירות החקלאית.

מעט רקע: זיו גדל במושב גן הדרום ונשם אדמה מילדות במשק החקלאי של הוריו. לימים התרחק מהאדמה והפך למפיק אירועים, העוסק בעיקר בתחום התיירותי. כבר שנים שהוא רוצה לחזור לחקלאות ולהיקשר לאדמת המקום, במקום לנסוע בדרכים כל היום, אבל זה נשאר בגדר אמירה, עד אשר הגיעה הקורונה ושינתה סדרי עולם. בסגר הראשון נשאר זיו בבית, וכדי 'לטבול את קצה רגלו' בעולם החקלאות, הוא שתל קישואים, שאותם שיווק כמובן בשיווק ישיר. עבשיו בכוונתו להתקדם ולהקים פרויקט נרחב יותר שישלב חקלאות ותיירות.

זיו מגדיר את גבולות הגזרה: העסק הוא תיירות על רקע החקלאות. הגידול החקלאי צריך להיות כזה שלא יכול להיפגע מהפעילות הנערכת בקרבתו, שייתן צל, שיניב פירות אקזוטיים, הניתנים לשיווק אם לא יהיו פעילויות, ורצוי שיהיה זה גידול הדורש כמה שפחות ידיים עובדות. כדי להפיק חוויה וכדי ליצור גידול רציף המניב כמה עונות בשנה, הוא מתכנן לשתול סוגים שונים של עצי מטע, שכל אחד מהם יניב בעונה אחרת של השנה. כמו שזה נראה עכשיו ובהנחה שתהיה התאמה אקלימית, הוא ייטע 37 דונם של מנגו ואבוקדו ואולי גם פקאן ועוד גידול אקזוטי שטרם החליט מהו. בנוסף, עתיד לשתול עוד 10 דונם ירקות, כ-5 דונמים מהם בבתי רשת. התכנון הוא ליצור שבילים מסודרים, מעברים, כניסות ויציאות חירום, כדי שהשטח יתאים ויהיה נגיש לפעילות.

חזרה לתוכן העניינים

פרויקט בתהליך

זיו רוצה לגבש תוכנית חינוכית לבתי הספר, שתכניה יתאימו לתכני הלימוד בבית הספר, כך שתגענה ביתות לפעילות בשעות הבוקר. אחר הצהריים מתוכננים טיפולים רגשיים דרך עבודה בחקלאות, שיינתנו בחלקם על ידי עובדים עצמאיים (פרילנסרים) העוסקים בתחום, אשר ישתפו בהכנסתם את בעל המקום. בנוסף, יתחבר זיו לחברות עסקיות המעוניינות לערוך ימי כיף לעובדים, וכמפיק אירועים יוכל להציע תכנית לכל היום. בסופי שבוע ייערכו סיורים חקלאיים, הדרכות וקטיפים לציבור הרחב.

כל תהליך בניית העסק יתנהל באופן חוקי לחלוטין החל מהפעולות הבסיסיות והראשוניות ועד הפעולות הסופיות והמורכבות. זיו ואשתו, מדריכת יוגה במקצועה, החלו בפעילות שאינה חקלאית לפני כשש שנים, ובמסגרתה היה עליהם לטפל בנושאים, שחקלאי העוסק בחקלאות בלבד אולי פטור מהם: חניה, פינוי אשפה, ביוב, כיבוי אש ועוד. חלק מהתהליכים היו קשים ומסובכים, אבל עכשיו יש לכך יתרון. לדעתו של זיו, חשוב מאוד שהמקום יהיה בטוח וממליץ לשכור יועץ בטיחות גם לעסקים שעדיין אין להם רישיון עסק. חברות הביטוח אמנם יבטחו עסק גם אם אין לו רישיון עסק, אך במקרה שתתעורר בעיה כלשהי, הן יטענו שהעסק לא חוקי ולא יפצו. הוא מציע לא להסתיר את עניין היעדר הרישיון מחברת הביטוח ואף לציין זאת בפוליסה. כמו כן, להוסיף שהמקום עובד על פי תקנות בטיחות ולשלוח לחברת הביטוח את תיק הבטיחות, ואם צריך - לזמן סוקר מטעם חברת הביטוח.

על השוני בין עולם העסקים שהוא מכיר והעולם החקלאי אומר זיו: בהפקות הכול זה 'כאן ועכשיו', יש מחיר שוק, קל לקבל אותו וקל להבין אותו. בחקלאות הכול יותר איטי; קשה לקבל הצעת מחיר, הספקים אומרים: 'נשב ונראה'. בינתיים הוא אמנם מתקשה להסתגל לאיטיות של עולם החקלאות, אך מנסה להתמודד עמו. זיו מעריך כי בחמש השנים הקרובות יעבוד גם בהפקות וגם במשק, ולאט לאט יעביר את הפעילות למשק, ואנו מאחלים לו בהצלחה, ונמשיך לעקוב אחריו...

חזרה לתוכן העניינים

מבית המשפט:

אחריותו של מארגן טיול לנזקי המטיילים

כתב : עו"ד איתן מימוני

נדון בבית משפט השלום ברמלה בפני כב' השופט אייל כהן. ת"א 18547-02-19 פלונית נ' קשרי תעופה בע"מ

פסק דין זה - עניינו חופשת קיץ משפחתית אשר הזמינה התובעת באמצעות חברה שעיסוקה בארגון טיולים. התובעת השתתפה בשיט מטעם ספק שירות מקומי העובד עם החברה המארגנת, שבמהלכו היא מעדה ונחבלה. במרכז הדיון עמדה השאלה אם החברה חבה באחריות כלפי התובעת, בעקבות רשלנותו של ספק השירות המקומי בעת השיט.

הרקע

התובעת יצאה לחופשה בסיציליה ולצורך כך התקשרה עם חברה העוסקת בארגון טיולים לחו"ל. במהלך החופשה יצאה התובעת לשיט שהופעל על ידי חברה איטלקית מקומית ואליו הצטרפה מדריכה מטעם החברה המארגנת.
לטענת התובעת, עצר השייט את כלי השיט באופן פתאומי, ללא התראה מוקדמת, והדבר גרם לה לחבלות בפלג גופה הימני. התובעת טוענת כי יש לראות בחברה המארגנת את האחראית לנזקיה, הן משום היותה המעסיקה של המדריכה, והן משום שספק השירות פעל כשלוח מטעמה.
מנגד, טענה החברה, כי איננה נושאת באחריות לנזקי התובעת, וזאת בין היתר, כיוון שהיא משמשת כמתווכת בלבד ואין לה כל אחריות לנזקים הנגרמים בעקבות התרשלות הספק (אם הייתה כזו).

חזרה לתוכן העניינים

מבית המשפט:

אחריותו של מארגן טיול לנזקי המטיילים

דיון והכרעה

השופט קבע שכבל ישנה חובת זהירות לחברה כלפי התובעת, ובמסגרת זו, חובתה לוודא שהספק הוא גורם מיומן, המתאים לביצוע מטרת ההתקשרות, ולפעול בסבירות למען ביטחונם והנאתם של המטיילים.

עם זאת, ציין השופט כי החברה אינה נושאת באחריות לכל התרשלות של ספק שעמו היא קשורה, ונפסק לא אחת כי משבחר מארגן הטיולים בשירותים הראויים לטיול, אין הוא מתחייב באותם שיבושים אשר לא ניתן ולא צריך היה לצפות (כך למשל, מארגן טיולים אשר בחר מלון מדרגה ראשונה, איננו מתחייב לכך שלא יכול לקרות מצב שאחד החדרים יהיה מלוכלך).

השופט הסיק מהראיות והעדויות שהיו בפניו כי עדות התובעת מהימנה באשר לאופן התרחשות התאונה, ולצורך הדיון אף הניח כי הייתה התרשלות של המשיט, אלא שבבדי שניתן יהיה להטיל אחריות על החברה המארגנת לנזקי התובעת, יש לעמוד באחת משלוש חלופות:

- להוכיח שהחברה התרשלה בהתקשרותה עם הספק בשל היותו ספק שאינו מספיק מיומן.
- להוכיח שהספק פעל כשלוח החברה.
- להוכיח התרשלות של מי מעובדי החברה.

חזרה לתוכן העניינים

מבית המשפט:

אחריותו של מארגן טיול לנזקי המטיילים

לגבי החלופה הראשונה, בית המשפט מצא כי לא הוכח שהספק שנבחר אינו מתאים לצורך אספקת השירות שהתבקשה, שכן מדובר בחברת שירותי השיט הגדולה באזור.

לגבי החלופה השנייה, בית המשפט קבע כי לא הוצגה ראייה שהספק נחשב שליח של החברה המארגנת.

ולגבי החלופה השלישית, השופט ציין את הכלל שלפיו ככל שהפעילות שאורגנה הייתה כזו הכרוכה בסיכונים ממשיים ובלתי סבירים, כי אז מצופה מהמארגנים לפעול בשקידה בכדי למנוע את הסיכון, ומאידך, ככל שמדובר בפעילות טריוויאלית יותר, שאין בצדה סיכון בלתי סביר, כך פחות יצופה מן המארגנים לפעול ותפחת מידת הטלת האחריות עליהם.

במקרה זה מדובר בפעילות אתגרית שאינה יוצרת סיכון, בשיט רגוע מסביב לחוף, כך שאין מקום להטלת אחריות נזיקית על החברה לנזקיה של התובעת.

<u>סיכום</u>

התובעת לא הצליחה להראות כי מוצדקת הטלת האחריות על החברה המארגנת משום שארגנה את הטיול. עם זאת, לאור העובדה שהתובעת נחבלה בגופה, השופט בחר שלא להטיל עליה הוצאות משפט.

ניתן ביום כ"ה אייר תשפ"א, 7.5.2021, בהיעדר הצדדים.

.

איתן מימוני, טבק ושות' משרד עורכי דין
טלפון: 03-5629911
פקס: 03- 5625353

חזרה לתוכן העניינים

הגן הבוטני "חוות הנוי" בעמק חפר

כתבה וצילמה: אביגיל הלר - ראש תחום גנים בוטניים ואילנות

בעמק חפר שוכנת לה 'חוות הנוי' - גן בוטני המכיל אוסף ייחודי של עצים ושיחים בעלי ערך גנני, בוטני וחזותי. המבקר בגן מתחיל את ביקורו בשדרה מוצלת של עצי פיקוס מפוארים, המוליכה לעבר אוספים של מיני צמחים אקזוטיים ממשפחות שונות, צמחים ממשפחות הפרוטאיים, דקליים, הדסיים ועוד. הגן שהוקם בשנת 1949 ע"י דוד צפריר צירקין, החווה הוקמה כגן בוטני לאיקלום צמחים ומשתרעת על שטח של כ- 46 דונם ומכילה כ-400 מינים של צמחי נוי. בגן זה אוקלמו צמחי נוי מכל העולם לבחינת התאמתם לתנאי הארץ; וחלקם מהווים את הפרטים הראשונים הגדלים בישראל. אין להחמיץ את עץ השוטיה רחבת-עלים הענק, שניתן למצוא מסתור בין ענפיו, את עץ הכוריזיה הבקבוקית בעל הגזע הנפוח, את הינבוט הלבן ואת אוסף זני ההרדוף (בעונת הקיץ). בנוסף, משמש הגן מרכז לחינוך גנני ומוקמת בו חווה חקלאית שאליה מגיעים מדי שבוע לעבודת האדמה 1000 תלמידים מ-15 בתי ספר של המועצה.

חזרה לתוכן העניינים

הגן הבוטני "חוות הנוי" בעמק חפר

אופן ההגעה לגן: הגן ממוקם מצידה המזרחי של מדרשת רופין, מול הכניסה לכפר מונאש.
Waze : חוות הנוי
תחבורה ציבורית: קו מספר 26 מנתניה, קווים 912 או 871 מתל אביב.
שעות ביקור: ימים א'-ה' בין השעות 08:00-15:00; יום ו' בין השעות 08:30-12:00; שבת 10:00-14:00.
כניסת בודדים לגן אינה כרוכה בתשלום או בתיאום מראש.
קיימת אפשרות להדרכת קבוצות בתשלום בתיאום מראש בטלפון: 054-7698195.
טלפון: 09-8988103
אתר : www.ginotnoy.co.il
דואר אלקטרוני: ilanlamdani@gmail.com

חזרה לתוכן העניינים

קישורים לנעשה בעולם

איתרה: דיאנה קלמן, מנהלת מרכז המידע, משרד החקלאות ופיתוח הכפר; תרגמה: ברכה גל

הפעם קישור לשני אתרים:

פרויקט Tous à la ferme שקיים זו השנה הרביעית ברציפות בצרפת ומטרתו לתמוך באגרוטוריזם כדי לקדם תיירות בת קיימא.

https://www.vegetable.fr/un-projet-commun-de-tourisme-durable/

UNWTO משיק יוזמה חדשה לזיהוי הדוגמאות הטובות ביותר לכפרים, המשתמשים ביתרונות התיירות כדי לספק הזדמנויות עבודהולשמור על קהילותיהם, על המורשת והמסורת המקומית.

https://www.unwto.org/news/unwto-opens-call-for-best-tourism-villages

https://youtu.be/DhfsO5rbnKU

חזרה לתוכן העניינים